

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. n. kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.
Ara évenként 3 fl. o. s. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. s. minden hirdetés után 20 kr. bérletdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál keveltetik.
A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előlegezést kell fizetni a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, aug. 24.

Nemzetgazdászati érdekeink terén a legfőbb emeltyű, az egyesületi szellem, üdvös hatását nálunk még sok oly körülmény bénítja, melyeket alig lehet önmegtartózkodás nélkül igazolni.

Mindenekfelett nehezíti e téreni küzdelmeinket az a sajátságos hajlam, melynélfogva bármilyen kezdeményezés sikerét hamarabb kétségbevonjuk, mintsem azt bizonyítékok alapján teljes joggal tehetnők, s fájdalom, önbizalom hiányából eredő kétségkedéseink által — melyeknek néha igenis határozott kifejezést szeretünk adni — visszarúszoljuk a közbizalmat, holott azt inkább az ily nemű kezdeményezések felkarolására kellene ösztönöznünk.

Alig merül fel egy nagyobb horderejű eszme, azonnal rámondjuk: szép, szép, de kivihetetlen!

Alig egysül néhány vállalkozási szellemű áthatott egyén ez eszme gyakorlati érvényesítésére, azonnal rámondjuk: ábrándozók! s még jó, ha neveléses vagy még rosszabb színben nem tűnnek fel előttünk, megbecsülhetők — mert emberi — de nem kis gyengeségünk lévén főleg e téren összetévesztjük a dolgokat az egyénnel.

Azonban az életrevaló eszme végre is minden nehézségek dacára lassanként megalapítja hitelét és tényleg kivívja magát.

Igy vagyunk azon új vállalatnál is, melynek célja körünkben választott székhellyel, hazai intézet gyanánt szállani a biztosítási üzlet terére.

Értjük a „Victoria” cég alatt alakuló tűzkármentő társulatot, melynek ügye a mind inkább esztendőre bizalom támogatása mellett most már oly stadiumba lépett, hogy a létrejötté iránti kétségek s bizalmatlankodás annak jövője iránt többé nem igazolható; egyetlen bepillantás a részvényalírási jegyzőkönyvre minden ily ellenvetést, kifogást vagy kételet érvénytelené tesz.

S e körülmény felett lehetetlen örömlenket nem fejezni ki, mert aziránt, hogy a „Victoria” valóban magyar szellemű és magyar érdekeket respectáló intézet lesz, csak is azon biztos tudat nyugtathat meg, hogy a részvényesek többségét hazai alírók képezik.

És mi, megvalljuk, mintán pénzforgalmunk különben se jelentékeny, semminek se örömlenketünk inkább, mint ha ez intézet részvényei után remélhető osztalékokkal egyetlen krajczárunk se vándorolna hazánk határain túl, azaz, ha az egyelőre kibocsátott 1000 actia egytől egyig hazánkban birtokában maradna.

Mintha előre hallanánk, hogy ez óhajítás is némelyek által ábrándosnak, túlzottnak fog nevezettni.

De miért?

Kétkedhetünk-e aziránt, hogy egy vállalatnál, melynek kibocsátott részvényei közül felénél több hazai alírókra talált, s így a megfelelő garancia már tényleg meg van, idegen pénzerők sietni fognak a még fennmaradó részvények elfoglalására által haszonhajtó befolyást keresni? S ha már az itthon alírt részvények száma 700 körül jár, miért lenne ábrándos az óhajítás, hogy a még hátralevő 300 részvény is itthon maradjon a magyar szent korona területén? A dolog ott áll, hogy az intézet lételének szempontjából tulajdonképpen mindegy már: hazai vagy nem hazai pénzerők egyesülnek-e a hátralevő részvények elvételére. De miért adjunk oda egyetlen filért is, még ha — a mi fájdalom nem áll — pénzforgalmunk feleslegéből tehetnők is azt?

Nem elég-e a mi így is kíváncsiorol, hogy soha többé vissza ne térjen?

Ideje, hogy magasabb szempontból és szigorubb ellenőrzés alá vegyük nemzetgazdászati érdekeinket, és ez volna ez idők szerint a nemzeti politika leghasznosabb iránya, ez volna az actionnak legdúsabb eredményekre vezető tere addig is, míg függőben levő államjogi kérdéseink remélhetőleg a közel jövőben békés megoldásukat találndják; mert nézetünk szerint e téren, anyagi érdekeink terén, a passzív magatartás valódi önfeláldozás a jövő kárpótlásának reménye nélkül! A jog az elévülhetlenség védpaizsa alatt áll. De anyagi segélyforrásaink utólagra kiapadnak a folytonos kifélelmerítés által, midőn mondhatni alig cseppenként szivárognak valami vissza a vederből, melylyel szomszédaink merítnek saját kútunkból. A legkisebb alkalmat is meg kellene tehát ragadnunk, hogy saját helyzetünkön segítsünk az anyagi érdekek terén, a hol behunytt szemmel nézni folytonos kizsákmányolatlanságunk igazán nem lehet.

E tekintetben nem kevésbé fontos érdekek találjuk tehát azt, hogy egyebek közt mindenekfelett pártoljuk azon hazai intézeteinket, melyek a biztosítási és más üzletek terén részt vesznek már sikeresen működnek, részint most alakulandók, s melyeknek feladatuk az, hogy nem annyira egymás ellenében, mint inkább együttesen vállaltva szálljanak versenyre az ilyenül számos idegen vállalatokkal szemben, mely utóbbiak díjüvedékefeleslege csak idegen pénzpiacokat gyarapít saját pénzpiacunk könnyen átlátható hátrányára.

Ez valódi rendeltetése a „Victoria”-nak is, s e szempontból kell méltányolni ez intézet keletkezését, melynek sikerét saját érdekeink félreismerése nélkül nem vehetjük könnyűösen, alaptalan kifogások vagy éppen gyanúsítások által pedig végleges megalakulásának nehézségeit tetézni oly eljárás, melyért a felelősséget csak az vállalhatja el, a ki ily fontos érdekek súlyát komolyan mérlegelni nem szokta, vagy erre nem bir kellő képességgel.

Azon ellenvetés, hogy minek ez új társulat, miután hasonló társulatunk már vannak, s létrejötté ezeknek csak rovására történik, oly szűklátású szempontból indul ki, hogy arra valóban csak mosolyogni lehet. Hogyan? Lehet-e ez ellenvetést komolyan hangoztatni akkor, midőn majd minden második vegyeskereskedésünk eze felett kiáltó aranyos betűkkel áll kiírva: ez s e bécsi, triesti stb. társulat ügyünkösége? midőn még e sok idegen érdekek nevében működő társulat szerencsés üzlete dacára is a biztosítható vagyonértéknek alig 20 % a jelenik meg az összes üzletek körében? midőn a „Victoria” viszontbiztosítási viszonyba bizonynyára nem az idegen, hanem a hazai társulatokkal lépünk, s e szövetség által ezeket szilárdítandja, ezekkel lépünk véd- és dacszövetségre, s egyenesen arra ajánlkozik, hogy nem egymás ellenében, hanem a más két hazai intézettel együtt, mint jogosan képződött phalax szálljanak a szabad verseny terére? Sőt ellenkezőleg, örömlenketünk, ha minél több ily hazai társulatunk életbeléptét üdvözölhetnők, mert hogy ez nem volna felesleges a közczél érdekében, az éppen most mondottakból akarki megértheti, a ki kézzelfogható indokokat méltányolni akar.

Mi a szabadverseny elvének határozott barátai vagyunk, s nem lehet jogos kifogásunk az ellen, ha idegen társulatok is kiterjesztik hozzáink üzleteiket; tegyék! de semmi se természetesebb, mint az, ha mind rokonszenvünk, mind érdekeink sugalmánál fogva

részvétünk tulsulya inkább hasonló hatáskörben mozgó hazai társulatunk javára üt ki, mind hazafini rokonszenvünk, mind saját érzékeny zsebünk érdeke ezek mellett szavaz. És ha ez is gyengeség, kétségkívül minden gyengeségek közt a legmegbecsülhetőbb, a leremészetesebb a világon!

Örüljünk tehát egész ösztöntén annak, ha még egy új hazai intézetünk áll elő, a melynek ügyvezetése körül kétségkívül saját közügyi érdekeink szempontja magának az üzlet érdekeinek szempontjával összhangzásban lesz tartva; s a hol újabb tér nyílik hazai szellemi és anyagi tökéink tisztességes és biztos kamatoztatására; mert a czél itten nemcsak a belföldi tőkék halmozása, hanem egyszerűsmdn a hazai szellemi erő méltányos alkalmazása is. Magában az alapító bizottmány körében ugyanis azon nézet nyilvánul, s ezt a részvényesek közgyűlése is kétségkívül szentesítendő, hogy az intézet szabatos vezetésére hazai értelmiségünk kitűnő egyénei nyerendők meg, a kiknek felelőssége, képessége és teljes megbízhatóságában mindenki meg lehessen nyugodva és itt sző se lehet arról — a mit némelyek ismét kifogás gyanánt felhoztak — hogy t. i. más hazai intézetek érdemes tagjai közt kísértessék meg „torborzás” e testvér intézetek kárára. E határozottan hibás lépés lenne, s ez felesleges is, mintán értelmiségünk köre, Istennek hála, elég széles arra, hogy nemcsak még egy, hanem akár még több ily intézet is megtalálhassa a szükséges erőket, a nélkül, hogy ildomtalanul zavart okozna a másik intézetnek vagy intézeteknek. Még kevésbé lehet itt szó arról, hogy pártfogolás után egyének tukmáltassanak be az ügykezelésbe, a kik az intézet tekintélyét nem hogy emelnék, hanem tán kockáztatnák, s a kiknek képessége semmi biztosítékot se nyújt aziránt, hogy az ügyfolyamra hasznosan előmozdítól, s nem akadályozól fognak hatni.

Végül még röviden felvilágosítást kell adnunk azoknak, a kik abban a nézetben vannak, hogy sokkal jobb lett volna a „Victoria”-t kizárólag földbelintézeté alakítani. Magunk is óhajtanók egy ily intézet létrejöttét, sőt talán inkább, mint bárki más. De ne feledjük, hogy a szabadalom határozottan tűzkármentő társulatra szól, a melynek azonban joga van hitelostályt is állítani fel. A „Victoria” erre kész is. És elég ez egyelőre, kivált miután tovább menni nem is engedtetik meg. E hitelostály tevékenysége, addig is, míg kedvezőbb idők jönének egy erdélyi földbelintézet felállítására, lassanként kinötheti magát oda, hogy hitelügyeink egy tekintélyes részét kielégítheti.

Szebeni dolgok.

N-Szeben, aug. 23.

Siaguna püspök kérvényt adott be a tartományi gyűléshez, hogy szabadságidejét hosszabbítsák meg egész szeptember végéig, minthogy részt kell vennie a korlawitzi synoduson.

Baritui regalista jelenti, hogy e hét végén be fog érkezni.

Zalathna községe követküldési jogot kér, s kéri, hogy e bányaváros legyen egyesbírósság székhelye.

Verespatak községe, mely egy önálló választókerület képez, jelenti, hogy a választási bizottmány nincs törvényszerűleg constituálva, s minthogy a főkormányzások és elnökséghez intézett eziránti felszólamlás eredménytelen maradt, most folyamodik magához a tartományi gyűléshez.

Az elnök indítvány, miszerint e beadvány a kérvényezési bizottmányhoz lenne utasítandó nem fogadtatott el, hanem Nicola indítvá-

nya szerint az igazolási bizottsághoz tette át.

Elnök tudatja, hogy a reichsrathsvoilage bizottmánya már megalakult, s elnökül Alduleanu, ennek helyettesül Dr. Teutsch, jegyzőül Gull és tudósítóján Binder M. választott.

Napirendre térve át a vita dr. Teutsch, Puscariu és b. Bedeusnak még a mult ülésben tett indítványai felett folyt, melyek szerint az ideigl. országgyűlési rendtartás több cikkelye beviendő lenne az országgyűlési rendbe. Dr. Teutsch indítványainak czélja volt elfogadtatni az ideigl. országgyűlési rendtartás azon szabályait, melyeknél fogva az erdélyi országgyűlés 8 osztályra oszlik, s ezekből alakítatik bizottság minden törvényjavaslatot illetőleg, s amár ennek célszerűsége a nemzeti egységy fentartása érdekében minden oldalról elismertett, azon bizalmatlanságnál fogva, melylyel a közczél jövő minden javaslat fogadtatik a bal oldal által, előbb e kérdést el akarták naploltatni, s midőn ez nem sikerült, az osztályok ilyeszeri alakulása csak elvileg fogadtatott el.

Jakab B. kormányképviselő helyeslőleg szólott hozzá, s alkalmat vett magának egyszerűsmdn felelni egy kérdésre, mely egyik előbbi ülésben merült fel, hogy t. i. a kormány miért szakított a félbe azon bizottmány munkálkodását, mely egy ügyrendtartás felett kezdett volt tanácsot adni. Nézetek szerint a kormány azon szempontból indult ki, hogy az országgyűlési rend alaptörvény fontosságával bír, Erdély alkotmányának egyik legfényesebb részét képezi, mindazon jogokat magába foglalja, melyek által a nép befolyásának a törvényhozásra ut nyílik, míg az ügyrend csak az alakot határozza meg, melyen a tanácskozásnak folyik ki. Az országgyűlési rend, ha a törvényhozó test egyszer meghatározta és szentesítve lesz a korona részéről, sok évekig változatlan törvény marad, míg az ügyrendtartás minden következő gyűlés által az igényekhez képest módosítható. A jelen gyűlésnek meg van ügyrendtartása, melyhez tartania kell magát, s nem határozhatja meg a jövő gyűlésekét ia. E szempontból kell megítélni a kormány eljárását ez ügyben. A mi a dr. Teutsch indítványait illeti, azok elfogadása ellen a kormány szempontjából nem lehet szólni. Az országgyűlési ügyrend határozmányai, melyek az osztályokra vonatkoznak, mindenesetre fontosak, mert azokból nem csak a bizottmányok küldetnek ki, hanem azokból eszközöltetik a reichsrathba való választás is. A mi Puscariu indítványait illeti, miszerint beviendő §-yek előbb a bizottmány tanácskozása alá becsátandók, ennek elhatározására nem akar befolyást gyakorolni; ez a ház dolga.

Plecker (bizottm. elnök) támogatja dr. Teutsch és b. Bedeus indítványait s figyelmeztet, hogy az országgyűlési rendtartásba ama határozományok is beviendők lennének, melyek a tagok immunitására vonatkoznak. (Támogatattik.)

Koronka is pártolja a dr. Teutsch által indítványozott határozományoknak az országgyűlési rendbe való felvételét, de a §-yek logikailag egymásutánját ajánlja, a mint az 1791-diki analog törvénycikkéknél szem előtt tartott.

Puscariu hosszsún, s tetszéssel fogadott beszédet tart.

Obert meglegedéssel constatálja, hogy a bizottmányi többség javaslatában felismert hiányok pótlására a kisebbségi szavazatban foglalt több elvi határozat elfogadtatott. De még két lényeges alapelv, melyek a kisebbségi votumban foglaltak, nem méltányoltott. Ezek a 19 és 20. §§, melyek az országgyűlés feloszlásáról és hatásköréről szólnak. Ezeket is el kellene fogadni. (A közcz. támogatja.)

Aldulean valamennyi pótdindítványt pártolja, kivált a Pleckerét, mely a követek mentességére vonatkozik, s a mit a ház becsületbeli ügyének nyilvánít; de a határozatot elnaploltatni szeretné, míg a fennmaradt 10 és 13. §. eldől.

Elnök megjegyzi, hogy a vita már is igen sokáig tartott; sajnálja az elvesztett időt, s belyén volna ebben határozni.

Hasonló nézetet van Schmidt comes és dr. Teutsch is, minélfogva Aldulean viszszavonja elnaplósági indítványát.

Következett a dr. Teutsch indítványának érdemleges tárgyalása.

Mán újabb indítványozza az ügyrendtartás 27. §-feletti határozás elnapolását, különösen, hogy az osztályok kérdése azok számának meghatározása nélkül csak elvileg fogadtassék el.

Az elnapolási indítvány szavazásánál 4 szavazattöbbséggel elvetették, ellenben Mán indítványa csekély többséggel elfogadtatott.

Dr. Teutsch további indítványai változatlanul elfogadtattak.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Bécsesd, aug. 18.

Tisztelt szerkesztő ur! Becses lapja június 14-diki számában közölt az Erzsébethvárosán május 21-én tartott hangverseny alkalmávali kegyes adakozók névsorából vétség, részint későbbi adakozás tétele miatt kimaradtak neveit, midőn becses lapjába közé tenni kérem; egyzersmind örömmel kell megemlítenem, hogy utólagosan kegyes adakozók szíveségéből még 90 ft o. é. gyűlt össze, mely összeg, mint hogy az alföldön az inség lehetősége enyhítve van szembeteg festész Mezeinek juttattuk el.

A kimaradtak nevei a következők: plüspök Haynald Lajos 6 mgta 20 forint, ifj. Bethlen László gr. 10 ft, Kovács István fiscalis director 5 ft, id. Haller György gr. 5 ft, dr. Fabini 5 ft, Pócsa Pálné 5 ft, Szilvási szül. Fronius 4 ft, Binder György szászkezdői pap 4 ft.

Midőn ezen tisztelt adakozók neveit is lapjába közölni kérem, fogadja a tisztelt szerkesztő ur szíves honleányi üdvözlőtem.

Id. gróf Bethlen Gáborné.

Borszéka, aug. 20.

Borszéket tegnap este nem mindennapi fény árasztotta el: az ugynevezett főként első koronás királyunk arcképeivel díszített, környezte a piac, sőt még az erdei mulatóhelyek is fényes világítással üsztak. Ezek mellett a nagy számú közönséget tűzijátékok is jól hangzó magyar darabok mulattatták. Ma reggel az isteni tiszteletet ágyú-lövések előzték meg. Tíz órakor pedig minden keresztény vallásos állattal öznölt az urnak templomába, segedelmet, és áldást kérni a legnagyobb királytól a szeretett hazára, szent vallásunkra.

Végre az ünnepélyt egyszerű táncvizsgálatom rekesztette be.

Mindenek ekesen és jó rúddal történtek; méltán megérdemlik hát a tekintetben a közönségek előjárói, a köztisztviselést és dícséretet. Különösen pedig a fűrdő inspectora Cs. L. ur.

Ez ünnep, mint tudjuk, vallásos színezetű; itt búcsujárásokkal van egybekötve, a katolikusok általában mindenütt ünnepelnek, de Erdélyben ily rend- és pompával csak itt voltam szerencsés látni. Vajha minden nagy-

jaink emléket hasonló kegyelet- és pompával ültethetnek meg!

Időjárásunk nem volt az idén jobb és melegebb, mint éppen most e fűrdő idény vége felé, elannyira, hogy csakugyan hitelt kell adnunk az itteni lakosok azon állításának: „Borszéken valódi meleg napokat augusztus és szeptember havában lehet találni.”

Visszapillantva az itt látott eseményekre, nem hagyhatom megróvás nélkül azon elnézést, mit itt a csalással üzérkedők iránt (kártyások, pergetyűsök stb. tanusítottak. Jó volna, ha az előjáróság meggondolva ezeknek káros voltát, nagyobb ellenőrködést tanusítana.

Nem kétkedem, hogy e fűrdő vezetői, a különben is tekintélyes jövedelemből néhány év alatt mind azt helyre állítják, mi még kegyelem és szépséget tekintetben hiányzik. A természet ugy is paradicsomnak szánta e helyet, csak erős akarat kívánatik, s a szép iránti lelkesedés fénys tettekben nyilvánulhat. De legfényesebb, s a vezetőket igazán halhatatlanná tett volna az, ha Gyergyóban egy annyira kivánatos real főiskola alapját igyekeznének megvetni.

Mint értesülve vagyok gyergyói követek Puskás Ferencz, szentmiklósi Győrffy Péter. Mindkettő általános szavazattal választottak. K. F.

Hyefalva, aug. 15.

Követválasztásunk f. hó 10-én a legnagyobb csendben folyt le. A sok esőzés után néhány napra felderült vala a láthatár, s a ki csak kezét felbirta, mind a mezőre sietett. Szántás, kaszálás, aratás, trágyázás, minden egy rakásra gyűlt; a szegény földmives azt sem tudja, melyikhez kezdjen; ily szorgosdolog idő miatt 45 választó közül csak 26 jelent meg a választáson. Régi követünk, kit május 9-én másodsor választánk meg, mint akkor választóihoz írá, „körülményei s gyengékedő egészsége miatt” nem fogadhatá el követi hivatalát. Jelen választáskor a 26 szavazó közül 19 választotta kilyéni Székely Gergelyt, 5 Imreh Ferencz alkirálybíró, kettő ifjabb Berde Mózes. Az általános többség tehát a Székely Gergelyt.

(A mint biztos forrásból tudom, Felső-Fehér hídvégi választó-kertületéből Pócsa Farkas, S.-Szent-György városa részéről b. Szentkereszti Zsigmond, a s.-szentgyörgyi választó-kertületből gróf Kálnoki Dénes, a Felvidékről Thuri Gergely, Kézdi-Vásárhelyről gróf Kálnoki Pál lettek követek.) r. l.

Hyefalva, aug. 22.

T. szerkesztő ur! A Rikán belőli iskolalapító testület által kinevezett bizottságy f. évi május 1-ső napján ének- és szavallati versenynyel egybekötött színi előadást rendezett oly ezáll, hogy ezen előadásból begyűltendő tisztajövedelem a tervben lévő iskolai épületekre gyűjtendő pénzösszegnek alapmagva legyen.

nagybörzést elpusztított erdeivel: némi borzadály fut végig az ember érzéken, tanulmányai csökkenni tetszenek, és futni akar innen, terhére esik az utazás.... nem tudom kiék az erdő? de el nem fojtattam magamban a megrovó itéletet, mely a kezelők és részbeni felületes gondoskodását illeti.

Metesfalvától jobbra kedves kis erdő sardjzott, a hegytetőn jókora fák állanak már, s alól tömentelen ága-rakás, valóságos irtóháboru, persze az ágakat megvásárolják a juhászok, kik aztán minden műtérés s tekintet nélkül végképp kiirtják az erdőt, így lesz aztán egy néhány év múlva sovány legelő, s mint-hogy a hűmüsz, mely a fák gyökereit pihenő helyet talált, a tavaszi vizár ellen nines mi feltartsa, örökre sivatag, kopár hegy.

Baj mindenesetre, hogyha a parasztok erdőt nem kapnak, azonnal foglalásról beszélnek, s ha nem sikerül, gyűjtőgatással akarják boszujukat lecsillapítani; természetesen a közvizsgálat mostani körülményeink között nehezen halad, a határkérdések ugyszólván játékszerek, miket a községek a jogtudósoknak nyújtanak mulatozni.

Nó de reméljük, miszerint a kormány erőből is mihamarabb fog gondoskodni, s az anynyi és oly nagy horderejű nyomor e részbeni keletkezésének erőlyesen ellentállani.

Menjünk tovább. A nap forrón égeti fejem, az ut is göröcsös, fa pedig sehol sincsen, hol nyugodni lehetne.

Kissé nyíltabb magaslatozon roppant köhalmazok hevernek, melyek alatt az ugynevezett Metest, igazán pedig Meszes helységek fekszik, az egész igénytelen falusca mint a többi, azon kivétellel: miszerint Fejervár Zalathna között pihenő hely levén, meglehetősen kinézést vendéglője van, de a ki enni vagy inni akar, az ne is szálljon le, maradjon szekerén, s hogy minden buját elfelejtse, aludjék egyet.

Videktünk, mint mindenkor, ugy ez alkalommal is a nyomasztó körülmények daczára is lelkesen karolta fel az oskola ügyét.

Az illetők részéről meg valék bizva, hogy az előadás eredményét a nyilvánosság elébe hozzam. Azonban az eredményt nem lehet tudni, míg a szétküldött jegyek ára, vagy a jegyek vissza nem érkeznek a pénzkazalóhoz; e miatt nem teljesíthetők korábban ezen megbízatásomat.

A bizottságy a fenevezett czélra eladott per 1 ft. 329 belépti-jegyet 329 ft, t. Imre Elek ur adott egy jegyért 5 ftot, t. Gödri Juliánna urhölgy 1 jegyért 2 ftot, és így 331 jegyért bejött összesen 336 ft. Ezenkívül a fenevezett czélra adakoztak: t. Imre Gergely 1 ft, Csia Antal 1 ft, Szonda Sándor 1 ft, Szonda László 1 ft, Csia Farkas 1 ft, Zathureczki István 32 ft, tiszt. Bartha Lajos 1 ft, a karzatról begyűlt 11 ft 30 kr, összes bevétel 385 ft 30 kr. Előadási költségek 25 ft 29 kr. Tisztajövedelem 360 ft 1 kr.

A válogatott közönség megelégedve távozott a színházból; mert a szavallatok, a Zajzon Farkas ur által vezetett férfi- és vegyeskar kedves dallamai, mint szintén a „Tiszaháti libácska” összes személyzetének ügyes játéka, igen élvezetes estét szerezett.

A szent ügy nevében köszönet a műkedvelőknek és a résztvevő közönségnek!

Révay Lajos.

Kóvárszka, aug. közepén.

Alig van Erdélyben helység, a mely annyira különböző alkotó részek és gyógyi hatásokra nézve annyi becses ásványvizet mutathatna fel, mint Kovászna, (mire is a jelenben, e honban mulatozó természetvizsgáló és orvosurak figyelmei tisztelettel felkérnetek), s mégis ha azt a kérdést teszi valaki: hogy miért nem látogatattik annyira mint Előpatak, Borszéka vagy más hasonló fűrdőhelységek? Erre csak az lehet a felelet, hogy a helybeliek vagy azok, a kiket közelebből illet, nem tettek eleget a vendégek illő kényelműre, vagy semmit sem áldoztak ott, a hol ennek becsét és híret előmozdították volna, hanem a természet egyszerűségére hagyva, így is annyi érdemeket vívott már is, hogy sok azon szenvedő betegek s áma, nevezetesen a hűlések idegyengeségeiben, a kik áldva ezen jótékony csodaejű vizeket, jó egészségben tértek vissza honukba. A fentírtott hiányokban is ez évben nevezetesen előrehaladó lépések tetetnek; mert a vendégek kényelműre Vajna-falván a borvizkutak közelében egy szép kiterjedési térséget vásárolván meg a község, azt fasorokkal és ösvényekkel illően ellátva, így ma sétatere is van. Az ugy nevezett Pokolsár hideg fortyogót az eddigi ronda kerítésből kivetkezett s többrendbeli vetkező szobákkal ellátva oly kényelmes és izletes állapotba helyeztette, hogy e mián senkinek panaszra többé alkalma nem lehet. A piac-

szer tisztességes vendéglővel van ellátva. Csupán Vajna-falva van még ebbeli hiánosságban, miről nemsokára gondoskodva lesz. Már most ezután a birtokosok nagyobb figyelmet fordítanak a szobák ellátására. Butor s más egyéb hiány nem fogja a vendégek kényelműket zavarni, lassankint minden renden lesz.

Az idén itt mulató vendégek száma a más évekéhez képest felette csekély számú, minnek oka június, július havabani folytonos esőzés esupán. Augustus első hetiben mutatkoztak számosabb vendégek, de ezeket is megijesztette az idő, mert e hó 12-én megkezdődött az eső, s folytonosan tart ma is; a havasok körül ellepve hóval, a fekete úgy s más kisebb folyamok kiáradva. A réteken az idő miatt elkést szena-takarmány azon részét is eltelepte, a mit a mult árvis érintetlenül hagyott. Öszkalangyaink nagyrésze vízben, s a nagyobb folyókhoz közel levő falvák az ártól elsodorva, mások összeázva, csirázva, a le nem aratottak a sok esőzés mián a földhöz kelve ott fektüsznek, mint haszontalan alomszalmanak valók, a melyek közül sok van olyan is, a mi a letakarítási költséget sem érdemli. Török-búzára semmi kilátás, mert a csóvít még most kezdette hányni; pityóka elrothadva, az idő oly hűves mint october havában, s ha az idő kiisztul tüstént der lesz, s ekkor vége a tenyészetnek. Hát érintsem-e azon nem természetesen csapásokat, a melyek rendhiányból származnak, s melyekkel a jelen terhes körülmények közt küzdeni kénytelenek vagyunk, hogy a népes székely földön, a munkás kezek ugy megapadtak, hogy e mián hátra vagyunk a mezei munkával; mert mint a vándor madarak bevonultak a szomszéd Oláhbonba, s ott töltik a nyárt részegség s más egyéb vétkes kicsapongásokban, s majd hazajönek télire elbetegetve, a község erdejét egész szabadon pusztítják, a nagy számú kecskeseregeket az erdő elpusztulására felsőbb tilalom ellenére is tartják; mert mihaszna a jó intézkedéseknek is, ha végrehajtói ninesnek, adójukat fizetni képtelenek, mert hol itt, hol a belföldön tartózkodnak, s utoljára oda megy ki a dolog, hogy az efféle fel nem vehető adójokba a birtokosok relaxált adójokat betudják, mint történt 1862-ben, hol 1300 ft-ra menő adóleszállításait az akkori sz.-bíró és jegyző az adóbevitálnál betudta, minthogy a falu cassájára az őseinkről hátramaradt perek folytatására szükség van, a melyek éppen azon állapotban vannak, mikor megkezdődtek, s a régebbi bírók számadásai még a Bezirch idejében a levéltárba tetetnek s ma is ott hevernek, ebből valami jövedelemre semmi reményünk nem lehet ezután is. Isten áldja a szerkesztő urat.

Kovácsnai.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A műkedvelők redoute-i előadása. E műkedvelői előadás a városi tánc-

dühösebb lett tőle, mint sok ember a pálnakál.

Nó de végre a hős még sem maradhat el, egy rossz vegyver, egy hideg golyó, s az állat ott fektött a közeli patak habjaiban, vére Fejervárig tölté meg a medret, s pedig több napou által.

És a hős? ő is meghalt, elsütvén fegyverét, addig futott, míg a halál letitette lábáról.

A mese igen egyszerű, de nem lehetetlen, hogy valamelyik híres poetánk egy nagyszerű eposzt faragjon belőle.

A faluba érve keserves gondolatok lepik meg az utazót, Preszáka Zalathna temetője lett. Röviden említem csak meg, miszerint itt, hol az országot mellett egy árva fűz tengődik, a sáncznak mintegy három öl hosszában magasabb halom emelkedik, ez alatt nyugosznak a férfiak, balra egy kerítés mellett csinos kis mező szélén számtalan mezei virág alatt, alusznak a nők.

Engedjétek meg erőtlenségemet. Ne tiltások meg szememben a könyvet, ne tépjétek el emléktől szakasztott virágaimat, a halottak nem ártanak, nem zúgolódnak többé; aztán a ti minden bűntételetek nem sebez annyira, mint itt a fájdalom.

Hiteles kimutatás szerint több mint hatszáz hulla porlott itt el, menyit melegség szült meg egy pár óra alatt.

Érdekes tudni, hogy az itt összeszorult tömegből a megmenekültek közül való, a szép ismeretekkel bíró orvosudor Knüppler Vilmos is, s ha a hír való: a parton álló matombba vezette a félelem, itt egy hordó alatt menekült meg; lám lám aztán mégis azt mondják sokan, hogy Diogenes nem volt okos ember.

Nó hanem siessünk innen, mert én nagyon babonás ember vagyok, félek a holtaktól; félek, hogy valamelyik megjelen s beszélni fog hozzám....

(Folytatjuk.)

TÁRCA.

UTI-RAJZOK

Fejervártól Zalathnáiig.

Utra keltem: élvezni a természet szabad legét, látni a remek képeket, a gyönyört panorámát, mely az öreg föld lapályáról, mint a mosolygó gyermek anyja üléről kedvtelve pillant reánk.

Károly-Fejervárról jövő kocsisom figyeztetett a roskadozó falakként álló szikla deszkákra, s aztán utána tévé: „uram, tudod-e, hogy óriások építék ezt? Mosolyogva feleltem reá: tudom, csak hogy azok nem „óriások”, hanem „óriás” volt: a természet ura.

S valóban mint két görnyedező kapaszkodó ember üvedzik a hegyek e szűk völgyet jobbról és balról, tisztán látható az épület falakként mindkét oldalon mai napig fenálló kőzetek szoros összeköttetése, mely a közepén folydogáló Ompoly felszínétől mintegy 50—500 magasságra emelkedik.

Mikor dulta szét a víz e hatalmas gátot? meder volt-e azelőtt a mostani völgy? és a hullám mint tenger terült-e itten el? kérdések, melyeknek pontos idejét s mi módni létezésüket, csak féltalányokban határozhatjuk meg; véleményem szerint, hajdanta sem volt itt sokkal nagyobb a víz mennyisége, s ott, hol mostan keservesen kápolgatja meszes földjét a szegény ember, homok s apró kővecsek pihentek fel a tetőig, mikor a forradalomnak indult föld, hogy tökéletesebb rendet akosson, a mindentudon jövő, s mindenfelé siető hullámai ketté törék e deszka kerítést, mint a régi báznak használhatatlan süvényét.

A vidék maga nem valami kies, sőt tekintve a legrendetlenebbül épült oláh falvakat, tövises szántóföldjeivel, félig elnyírbált, sőt

teremben meglehetősen sikerrel ment véghez a vízkárosultak javára. A választást azonban nem lehet helyeselni. Egy olyan mű, mint a „Szökött katonák” több erőt, nagyobb gyakorlatosságot kíván, mint mennyit egy kezdő műkedvelő-társulat képes kifejezni. Nem hiszem, hogy akadjon valaki, ki ez állítást megegyeztetné, ha megdondolná, hogy mily nehéz szerep a Gergelyé, mennyi drámai erőt igényel Völgyi ezredes és Camilla közötti példánál az a jelenet, mikor a fiának halála vagy életben maradása közötti kétséggel küzdenek. Azonban a cél szentsége, ha nem is mindenben, de sokban kimentti őket. A szereplők mind igyekeztek. Különösen dícsérettel kell kiemelni Mátéfi Iszákot, ki Monti szerepében nemcsak szinte legjobban játszott, hanem ügyes találékonyságával pár jelenést megemelt, miért sok tapost is kapott. Ligeti a címszerepet meglehetősen, sok helyt kifogástalanul adta. Vinczi mint ezredes jó alak volt. Meg kell még dicsérnünk a többi között Pápai Kata (Korpadiné), Czecz Anna (Julcsa) kisasszonyokat; valamint Benedek Bélát, ki Lajos szerepében, és Retegyi Gergelyt, ki Pista komikus alakjával néhányszor megnevettette a közönséget. A hiba csak a rendezésben van, mit némileg az idő rövidségének kell felrótnunk, hanem azt hisszük, hogy a jövő alkalommal (mert halljuk, hogy még játszanak) ez is el leend haritva. Közönség kevesebb volt, mint a hangversenyben.

— (Neolog.) A m.-vásárhelyi és maros közeli rom. kath. papság, szomorodott szívvel jelenti szeretett papársuk, Krisztusban testvérök, Jobbágytelki plébánus Freundl Károlynak szerény és munkás élete 47-dik, lelkes áldásos hivataloskodása 24 diki évében f. hó 22 én huzamos betegség után elhunytát.

— Brassóban a gázvilágítást egy angol társaság vette ki. A gáz már készen van, a csövek különböző irányban szétvezetve, a gáz-fejtés már elkezdődött és rövid időn el kezdődik a világítás is. A társaság 75 évre szerződött a várossal, a főbb szerződési pontok ezek: Az utcai világításnál a város egy világért fizet óránként 1½ krt, magánosok 2½ krt. Ezen ár minden 25 évben a költségekhez képest alább fog szállítani. 75 év múlva az egész gáz, úgy a mint van, ingyen át fog szállni a városra. De ezen idő kitétele előtt is bár mikor átveheti a város, ha a befejeztetett tökélet (250,000 fr) kifizeti. Évenként körülbelül 500 □ öl fenyőfa kivátnak a gáz kifejtésére, a tüzelésre valamivel több. Ezen fát a társaság a várostól tartozik venni és a város tartozik ület 6 frtért per infinitum szállítani. Így természetes nem szorul a társaság községre, ha a városnak annyi pusztítani való erdeje van. Pedig ám községünk is van kiaknázatlan mennyiségben, csak a s.-szent-györgyi, szemereji, szentkirályi és illyefalvi erdővonalon akár századokig lehet bányászni. Az igaz, a mi a feltételek van, nem a legjobb minőségű, de ha erdeinket nyakra főre elpusztítjuk, majd ez is jó lesz. Egy brassói szász atyafi felülvizsgálta tábláit az illyefalvi határon, de nem levén pénze a bányá megnyitáshoz, meg nem levén piacza nálunk a községnek, úgy látszik, hogy ezen okok miatt az ő község-bányájából sem lesz semmi. Az építézet nagy mesterei az angolok is lőttek egy nagyon drága „bakkot”, ugyanis a gáztelepül szolgáló 18 láb magasságú, 60 láb átmérőű óriás üst számára ingoványos helyen állott merő körülüli vékony téglafal összeomlott, s ezen körülüli újra építéséért belföldi közművesnek 6000 o. é. frtot kelle fizetni.

— A magyar iparbank titkárául Pesty Frigyes ur, temesvári kereskedelmi s iparkamra volt titkára, a magyar akad. tagja, volt lapszerkesztő, könyvvivőül Diescher Ágost, pénztárnokul Prandner József, segédül pedig Lantag Károly és Groder Ferencz urak választották meg.

— Gróf Zichy Henrik mosonyi, báró Rudies József bács-bodrogi, s gróf Andrásy Manó templénmegyei főispánok, mint a „P. Hírök” hallja, a legf. kegyelem megtartása mellett, f. hó 1-ről kelt legf. határozattal főispáni méltóságaitól felmentettek.

— Magyar országgyűlést, ugymond a „V.” a közvélemény fordulatának kell megelőzni; de ez a fordulat, teszi hozzá, nemcsak Magyarországon szükséges, és nem hivatalnokok által a tömegeknek kell megkísérteni, hanem nyílt, szabad hírlapi vitás útján. A februári alkotmány, folytatja, Magyarországon még nyílt kérdés; tehát bányák vele a kormány nyílt kérdésképpen, annyival inkább, minthogy éppen Magyarországon kitűnő publicista erővel rendelkezik. A szélet és napot egyenlően felosztván, böcsása össze az ellenfeleket: így sikeresebben fogja az igazolt közvélemény fordulatát előmozdítani, mint, ha ideiglenes kormányközegek által akarja a tömegekre hatni, mint némely vezércikk javaslata.

— Besztercebányáról azt sűrűn ütik, hogy a bécsi „Presse”-nek e hó 18-ról, hogy az ottani

ultra-magyar (?) párt a paténtális superintendens, Kuzmány ellen tüntetett. Nem tudjuk a részleteket, jegyzi meg erre a „P. H.”, de megjegyzendők tartjuk, hogy a mennyire mi tudjuk, a kérdés helyen nem nemzetiségi harcz foly, hanem a magyar protestáns egyház régi törvényes autonómiaja védelmezi magát.

— (Vendéglői számla fejedelmek számára). A porosz király vendéglői számlája Gasteinban 22,000 frt volt. A kíséretében levő lovagok száma 20-ra rugott. ugyanannyira a cseleltség. Az orosz csár ugyananyai idő alatt Kissingenben 76,000 frtot fizetett.

— (Egy nemes nő.) Párisból f. 12-ről írják: Egy fiatal hölgy a legfelsőbb körökből pazarló férje halálával nagy inségbe jutott. A szűkség, mely a közpáldabeszéd szerint, rossz tanácsadó, e hölgyet nagy határozatra bírta. Egy éjszaki kerülésben kis paraszt-birtokot bérelt — s parasztnő lett. De nem, mint a comicus operában mouseline kőtenynyel és bárszony szoknyával, hanem facipőkkel, munkától feltölt kezekkel, s a napról barnult arccal. Kis birtokát ezóta soha sem hagyta el, itt növelte fel gyermekeit, megjobbította körkörürel az embereket s a gazdaságot s ez áldásos működésében az Isten tekintet le reá. Maga is áldást aratott s ma ismét oly állapotban van, hogy jószágot hagyhat gyermekeire. A környéken tisztelik, szeretik, s a legutóbbi búcsún a praefekt, a kormány s a gazdasági érdekek nevében fejezte ki köszönetét a példáért, melyet működése által e hölgy nyújtott. A nemes nő sokkal előkelőbb és szerényebb, semhogy megnevezésére feljogosítsa.

— A rabzolgakereskedés, mint tudva van, Törökországban s a hozzá tartozó országokban meg van szüntetve. Azonban e tekintetben alig lehetne már fesztelenebbül eljárni, mint egy egyiptomi kereskedelmi lap, mely a Tantanban e hó 2-án tartott vásárról következő árjegyzéket közli: „A rabzolgavásár igen élénk volt s mind arabok, mind európaiak sokan látogattak. Mindenféle minőségű rabzolgánok voltak: fehérek, feketék, cserkesznők stb., s jelentékeny vásárlásokat tettek 5—40,000 piasterig; az utóbbi árakat különösen cserkesznőket fizettek.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. Irta volt, hogy Belfastban (északi Irlandban), a dublini O'Connell-ünnepély napján, a nagy igazító képe nyilván megégettett, s hogy ennek következtében a katolikusok és orangisták közt utczaverekedés támadt. Ez eleinte jelentéktelennek látszó utczazajongás, mely Belfastban különben is nem ritka jelenet, igen komoly alakot öltött. Híre volt ugyan, hogy a rendőrségnek sikerült a rendet helyreállítani; ez azonban csalódásnak bizonyult. A város olyannak látszik, mint ha ellenséges ostromhad által foglaltatott volna el. A közlekedés megakadt, a gyárak és boltok zárva, s az egész ipar heven. Folyó hó 15-én (nagy boldogasszony napján) kath. ünnep levén, a kath. munkások zajongva jártak végig a város utcait, egyéb rendellenességek közt betörték a szent háromság (protestáns) templom ablakait stb., míg végre a rendőrség szállott velük szembe. A lázongó csoportok kövekkel fogadák a rendőrséget, mely több ízben szegzett szuronyokkal rohaná meg a sokaságot, s éppen akkor állítja helyre a csendet, mikor az időközben oda sereglett protestánsok és a rakonezótlan kath. munkások közt komoly tiltakozás keletkezett. Delután két csapat lovasság és 250 embernyi sorjalgóság czirkált az utcákon. Más nap (kedden) a rendzavar oly fokra hágott, hogy a rendőrség erőlyes fellépése következtében 3 személy halva, 30 sebesülten maradt a csatatéren. A hajóácsok a fegyverraktárakat feltörték s onnan látták el magukat fegyverrel. A katolikusok népgyűlést tartottak s küldöttséget indítottak Dublinba a végett, hogy a kormány biztosokat küldjön Belfastba, miután a városi hatóságban bizni nem lehet. — E felett aláírás nyitottott fegyverek beszerzése végett. — Egy mult pénteki távstúgöny szerint a lázongás még nagyobb mérvű lett. Tümekek ember sebesült meg firkosbotok, vasvillák és puska lövések által. Öt személy véreben fétregve vitetett a kórházba, hol alkalmasint halál lesz a sorsuk. A kórházak tömve voltak sebesültekkel s a sebesztek egész nap tag-levételekkel foglalkoztak. Majdnem óránként katonaság érkezett a városba, hol már mintegy 4000 ember (lovasság és gyalogság) gyűlt össze. Az utcákat 12,000 protestáns fegyveres munkás foglalta el, kik azonban nem követtek el semmi erőszakot, hanem erőszakotlanként az ellenfelet elriasztani.

London, aug. 19. Belfastban 4000 katonas és 1000 rendőr fenntartja a közrendet; most ellenben Dundalban tört ki a lázongás. Egy roppant tömeg megegette III. Vilmos képét; ezután bebarangolta az utcákat, s mindenütt utjában betört a protestánsok há-

zainak ablakait. A „M. Post” szerint Irland több helyein esendzavar történt. Azt mondják, hogy Belfastban aug. 18-án némely katolikusok egy e hét elején megölt protestáns temetői kíséretére rálöttek.

Corkban, folyó hó 19-én reggel, főleg gyermekekből álló 400 főnyi csoport dalolva s fűtyölve járta be az utcákat; azonban később a rendőrség által szétoszlattott.

Franciaország. Limoges városban f. hó 15- és 16-án éjjel roppant tüzvész dühöngött. A tűz egy kalapos házban ütött ki, s minthogy nagy szél volt s hónapok óta e vidéken, mint egyáltalában egész déli Franciaországban rendkívül száraz volt az időjárás, képzelműen azon roppant sebességet, melylyel a tűz a szűk összeépített utcákat és boulevardokat elborította. A víz hiány miatt nemcsak hogy elejét nem lehetett venni a tűznek, hanem a hajnal felé támadt roppant szélben, az oltó szerekkel sem lehetett semmit segíteni. Elvégre 108 ház porig égett, úgy, hogy egy pár utca helyén csak romok lehet látni, — tovább 50 háznak a fedélzete hamvadt el. A kár több 3 millió franknál, s a károsultak száma 2 ezer. Az elégett házak közt több nagy etablissement is volt. A császár azonnal elküldte egyik hadseregét, ki 15 ezer frankot osztott szét a károsultak közt. A francia lapok aláírást nyitottak a limogesi leégettek fölségelésére.

A spanyol király Párisban folyvást nagy kitüntetésekkel halmoztatik el, s Izabella királynő már táviratilag fejezte ki ezért köszönetét a császárnak. Folyó hó 18-án az operaszínházban diszlocadás volt, melynél a legszigorubb etiquette uralkodott. Mindenki személyesen hivatott meg, s mindenkinek formaruhában, vagy udvari öltözködésben kelle megjelennie. 19-kén a Mars-mezőn nagy szemle tartott a nemzetőrség s a Párisban állomásozó sorkatonaság felett.

Czartoriszka hgnő haláláról megtilták a lapoknak szólni, hogy a versaillesi ünnepély azzal meg ne zavartassék. Krisztina királynő csak 19-én érkezett meg Havreből Párisba, minthogy nem hívék, hogy a betegség oly gyors folyamatot fog venni.

A marseillei tuniszi consulsághoz Tuniszből f. hó 16-ról érkezett tudósítások szerint, a bey a konsulokat értesíté a béke helyreállításáról. Mindazáltal egy újabb expeditionalis hadoszlop van alakulóban, a rend fenntartásának biztosítása végett, azon esetre, ha azt újlag megháborítani próbálnák.

Olaszország. Rómából folyó hó 16-ról kelt tudósítások szerint, a Napoleon ünnepe ott is fenyvesen ülték meg. A francia lak-tanyák kivilágították. Este roppant tömeg volt jelen a katonai hangversenyeken. — A pápa szeptember közepé felé térend vissza Rómába. Hosszas gyalog-séták igen jó hatást tettek egészségére. — A „Mémor. dipl. szerint a pápa, legközelebbi allocutiojában a mexikói nép szerencsésére is czélzást teend, melynek számára a gondviselés Miksa császár kormánya alatt a boldogság s békének újabb korszakát tartá fenn. Azt is várják, hogy Mexiko számára egy pápai nuncius fog kinevezetni.

Németország. Stuttgartból a „C. Ö. Z.” got értesítik, miszerint a király kabinetében egy idő óta a német kérdésre vonatkozólag igen élénk tanácskozások folynak. Az ottani kormánykörök t. i. át vannak hatva azon meggyőződéstől, miszerint a szövetségi reform kérdést nem szabad elmerülni hagyni, hogy valaminek történni kell, a mi által az egyensúly a közép-államok és a nagyhatalmak közt helyreállítatik, s az egyoldalú hatalomkifejtésnek éjszakai eleje vétetik. Hügel külügyminister, ki Beusttal és Roggenbachcal a legfontosabb pontokra nézve már tökéletes egyetértésre jutott, igen buzgón dolgozik egy az említett törekvéseknek valóítására irányzott terv befejezésén, s a württembergi kormány valószínűleg fontos indítványt fog előállítani. A stuttgarti kormánykörökben t. i. erősen el vannak határozva, kezdeményezéssel föllepni, s a trias valóítására czélzó lépéseknél Németország Württembergert fogja a mozgalom élén mint a harmadik csoportot fejét látni.

A „Schlesw. Holst. Ztg.” szerint Neumünsterben f. hó 24-kén a hercegségnek városai gyűlést valának tartandók. Az összehívás czélja az ország jelen helyzetének tárgyalása, névszerint a főpapi s lovag-rend ideiglenegre czélzó indítványaira vonatkozólag, melyek oly kevésbé hangzanak össze az ország tulajdoni többségének észírtével.

A „H. N.” következő tartalmu berlini levelezést közli: A hamburgi s lübecki tanácsoknak, a szövetségi biztosokkal táviratai szerződésekre vonatkozólag, egy porosz jegyzék nyújtott át, melyben az említett szövetségek közzétételének esetére, annak szükségét fejtik ki, hogy a porosz kormány a szövetség-gyűlés elé indítványt terjesztszen, azoknak érvénytelenséget nyilvánítsa iránt.

Mindemellett is a hamburgi tanács egy hirdetményben, f. hó 20-kán közzétette a szö-

vetségi biztosokkal kötött táviratai szerződéseket.

Kasselben Nebelthau főpostamester — a város-tanács s a polgári bizottmány által, — öszhangulag 20 évre kasseli főpolgármesterré választott meg.

Egy Altonában 20-kán érkezett bécsi sürgöny szerint, az első értekezleti ülés hűfőn délben lesz, s abban Scheel-Plessen főúr is részt veend.

A „Kr. Z.” szerint egy kabineti rendelet a harezteren csapat-leszállításokat rendel meg. A tartalékok mindnyájan elbocsáttatnak, s s egyrészen a pótasapatokból egyesítettnek ki.

Altona, aug. 21. A „Schlesw. Holst. Z.” jelenti: Frigyes-Károly porosz herceg s báró Gablenz altábornagy ma éjjel Cuxhaven felé tovább utaztak. Gablenz altábornagyot holnap várják ide vissza; a herceg vízi uton tér vissza a főhadiszállásra.

Az „Ind. Belge”-nek írják Bécsből, hogy Drouyn de Lhuys jegyzéket intézet Grammont hgzhez, a bécsi követhez, melyben a francia kormány a fájdalmas benyomáslról értesíti a bécsi kabinetet, melyet reá a két német nagyhatalomnak Dánia elleni eljárása tett.

A Drezdner Jour” kijelenti, hogy Szászország és Hannovera közt a lauenburgi megszállás tárgyában éppen semmi feszültség vagy egyéb differentia nincs, s hogy a hannoverai kormány semminemű jegyzéket sem intézett Szászországhoz.

Dánia. A „Dagbladet” a közönséget arra szólítja fel, hogy a kir. színházat ne látogassa; mivel annak igazgatása egy holsteini-ra van ruházva.

A volksthing pénzügyi bizottmánya azt indítványozza, hogy a kormány által kívánt 12 milliónyi kölcsön egyharmadával kevesbítessék.

Egy előzött schleswig-i hivatalnokok által összehívott. népes gyűlés következő tartalmu indítványt határozott el: „Az országgyűlés határozza el, hogy a béke-kötésbe egy fenntartás vétséssel fel, a schleswig-i lakosság általános szavazati jogának oltalmára, mely kerültenként, s a nemzetiségnek lehető megóvásául lenne eszközöndő.” A „Flyveposten” ezen indítványt ellen nyilatkozik.

A „Flyveposten” 19-ről jelenti: A bécsi dán meghatalmazottak részére az utasítások már teljesen elkészültek, s az állam-tanács 18 ki titkos ülésében a király elé terjesztettek. Azt hitték, hogy Brahe kapitány 19-kén viendi meg az utasításokat Bécsbe. (Újolt tárgyal-tak volt.)

Kopenhága, aug. 21. Hírszerint a birodalmi tanács-ülések bezárása még a hét végén meg fog történni.

Orosz- és Lengyelország. V a r s ó, augusztus 10. A hiv. „Dziennik” gunyolja az „Opin. Nat.” azon állítását, hogy 85,000 lengyel származékot Siberiába, 10,000 külföldön bolyong, 30,000 csatákban esett el, 400-at felakasztottak s 6000 be van-börtönözve; azt is tagadja, hogy Radziwill hg megörlt a kiewi vár börtönében a orosz bánásmdól folytán; hogy a helytartó 85,000 ember elhurcoltatása után hajlandó a kegyelemre, de Trepow és Milutin gátolják benne; hogy a Code Napoleon eltorlított, a felsőbb tanintézeteket bezárták, a közigazgatásban, törvénykezésben és tanodákban az orosz nyelvet hozták be, a lengyel kath. egyházat a rómaiolt elválasztották stb. stb. Mindebből a „Dziennik” megegyeztet a „Opin. Nat.” azon állítását, hogy 80 ezret deportáltak; szerinte ezek száma csak 8000 s a törvényes kormány halálos ítéletei alig egy tizedét teszik a forradalmi hatóság által kimondottaknak. Ugyan e lap a külföldi lengyel sajtóról ír s utal a londoni „Glos” felhívására, mely szerint az emigracionak Londonban, miután a fegyveres fölkelés megszűnt, újra kell szervezkednie, s a fiatal származottak-sorsáról gondoskodnia, hogy az egyetemes és kitarás szelleme maradjon meg közöttük. Eszközökről is kell gondoskodni, hogy az emigratio kellő pillanatban fegyverbe állhasson Lengyelország ellenével szemben. Mindezt írja a hivatalos lap — akkor mondják, midőn az ország sanyarúságban szenved éppen e fegyveresek miatt, kik a szerencsétlen fölkelést okozták.

Azon halálos ítéletre, mely Varsóban f. hó 17-kén Krasuski, Landowski és Schmidt-en, a Berg gróf élte elleni merénylet miatt végrehajtandó vala, roppant nagy néptömeg gyűlt össze. legnagyobb érdekelt gerjesztett a 19 éves Landowski Pál, egy igen tisztelt varsói orvos fia. 10 órakor állított fel a bitófa a fellegvár előtt; a 3 ellített, Landowski Pál, Schmidt Antal gyógyszerész-segéd, s Krasuski Domokos könyvnyomdási-segéd a fellegvárból a kivégzés helyére vitettek. A bakó hamar megkezdte munkáját. Már Krasuski-n végre is hajtott a halálos executio, már Landowski is felment volt a létrán s a hóhérok már nyakára illesztették a kötelet, midőn rögtön egy lövés történni jeladásul a várból, s egy cserkesz rohan vágatva a vesztőhely felé magasan tartván kezében ama parancsot, mely

Landowski és Schmidt megkegyelmezését mondta ki. Az összegyűlt tömeg örömközlésére fakadt, s még a katonák is hurraht kiáltottak. Landowski anyja, egy bátorlelkű zsidónő, a császárné és császárnénál Kissingerben több ízben audientia levén, onnan leveleket tudott magának szerezni Berg tábornokhoz, s ezáltal sikerült megmenteni saját fia és Schmidt életét.

Törökország. Konstantinápoly f. hó 13. Dzseddai tudósítások szerint, Yememben a lázadók egy főfőre megadta magát.

Görögország. Athénből, f. hó 13-ról jelentik, hogy a cephaloniai követ a nemzeti gyűlésben egy indítványt nyújtott át, mely szerint Candia, Thessalia s Epirusnak szerződés által Görögországgal való békés egyesítése az egész nemzet óhajátának nyilvánították.

Athénből a „Moniteur” azon tudósítást kapta, hogy a ministerium végképp megalakult Kanaris admirál és hadügyminister elnökelete alatt. Delyani külügy és Kommodoros belügyminister lett.

Spanyolország. Madrid, aug. 16. A hadtörvényszék fölmenté az összekülvissel vádolt Savoya-czredbeli tisztet s altisztet. A nyugalom nem háborított meg.

Amerika. Mexicoból jul. 22-ről jelentik, hogy Miksa császár elfogadta Uruga hódolását.

A mexicói legújabb tudósítások jul. 9-dikig terjednek. A meglegedés az új renddel ott nőtűnő; sok jót várnak azon bizottmányoktól, melyeket Miksa császár az ország legtekintélyesebb férfaihoz összeállított. Ezen bizottmányok az új alkotmányon dolgoznak; munkálataikat september végén vagy october elején terjesztendik fel a császárnak, úgy, hogy januárig az új alkotmány megjelenhetik s martiusban életbe léphetnek. Mexicoba folyvást küldöttségek érkeznek és a császár megígérte, hogy januárban körutat teend az országban a császárnéval, mely nyolcz hétig tartand.

Folyó hó 5-kén Alacuare városában titkózet volt a cs. haderő s a Rivapalacio alatti mexicói csapat közt, mely utóbbi eredmény nélkül támadta meg a várost. Több kisebb titkózet után az ellenség teljesen megveretett; 250 foglyot bagyván a francziák kezében. Folyó hó 10-én egy más titkózet volt Madonon, melyben a mexicóiak 60 holtat, 41 foglyot egész tízezereséket elvesztettek. A mexicómexicói ut s a veracruzai part tökéletesen biztosak.

A legutóbbi mexicói postahíjával a franczia kormányhoz érkezett tudósítások szerint az általános helyzet Mexicoban mindinkább javul. Ezzel összhangzólag, a madridi lapok tudósításai is Juarezra igen szorult helyzetben levőnek tüntetik föl. Ez utóbbi ugyanis párhívve elhagyta Saltillo városát, a franczia csapatok hadműveletei következtében. A Pala-Alto s Carbonerónál mutatkozott guerrillák szétverettek.

New-York, aug. 10. Grant visszatért Petersburgba, miután Washington, Marylandot s a felső Potomacot meglátogatta. 5-kén Petersburgnál a conföderáltak újlag megtámadták az unionistákat, de nagy veszteséggel visszavertek. Az unionisták újra elfoglalták Hagerstownt. Azon közlés valósul, hogy Stoneman unionista tábornok elfogatott. Hirszerint a conföderáltak Canadába, Buffaloba expedíciót eszközöltek, az Erié-csatorna elrombolása végett. Több lapok szerint Stanton hadügyminister beadta lemondását, s azt Lincoln elnök elfogadta. A new-yorki kormányzó, Seymour Washingtonba előterjesztéseket intézett az iránt, hogy Lincoln legutóbbi felhívásában New-York s Brooklyn városok számára szerföltött tetemes hadjuttalékok jelöltettek ki.

Az „Index”, az amerikai conföderáltak közlönye, az jósolja, hogy 3 hónap eltelté előtt fegyverszünet fog kötetni, ha csak a conföderáltak még addig valamely nagy vereséget nem szenvednek. Szerinte az aug. 29-kén Chicagóban összehívandó demócratikus congressus egy, a békét pártoló elnöki jelöltet választand. E lap jóslatát egyedül az északi lakosság érzületében legújabbban történt változásra alapítja.

Ujabb. A „G. C.”-nek Karloviczból f. h. 22-ről jelentik: A ma megnyitott választási synoduson Gruics czimz. püspök

egyhangulag pakraczi püspökké választatott meg.

— Páris, aug. 23. Napoleon császár tegnap este volt Chalonsba utazandó, de még nem utazott el.

— Genf, aug. 22. Ma ment végbe az állam-tanács megválasztása s 11,000 szavazó vett részt. Chenvières 325 szónyi többséget nyert. A központi iroda szabályellenességek miatt megsemmisítette a választást.

— Bern, aug. 23. Genfben a „függetlenek” tömegesen gyülekeznek a központi iroda előtt és reclamálnak Chenvières megválasztásának megsemmisítése ellen. A dolog összehittközésre került; 12 személy megsebesült. A szövetségi tanács rendkívüli ülést tartott; Fornerod Genfben rendeltetett.

— Augsburg, aug. 23. Az Allg. Ztg. egy következő tartalmú bécsi táviratot közöl: Stuttgarter levelek jelentik, hogy Württemberg a harmadik német állam-csoport élére szándékozik lépni, s annak nevében a szövetségi gyűlés elé egy fontos indítványt terjesztend.

Bern, aug. 23. Tegnap Genfből a szövetségi-tanácschoz intézett sürgönyök sürgetőleg beavatkozást kívántak; ma d. u. egy waadtlandi zászlóalj fog bevonulni. A genfi állam-

tanács egy kiáltványt adott ki, melyben a választási jegyzőkönyv újlagos megbírlását ígérte. A függetlenek a kiáltványt az utcákon áthordozták; a radicálok a függetlenekre lödöztek, erre a vészharangokat huzzák meg; a hidakon s a kapuknál torlaszok állítottak föl. A radicálok elfoglalták az arsenált, a fegyvereket s ágyukat; 12 személy megsebesült. Az állam-tanács zároltatik.

Egy későbbi sürgöny szerint Genf ismét nyugodt. Az állam-tanács — mely a függetlenek által elfogatott — azon ígért folytán, hogy a radicálok elbocsátandja — mi hosszabb alkudozás után történt — szabadon bocsátott.

— Varsó, aug. 23. Császári rendelet következtében Augustovo kormánykerület e hó 27-én Lengyelhon helytartója kormányköréhez megy át. Az ottani kormányzóságra Zoloboezki tbk. van kiszemelve.

Bécsibörze Augustus 25-én: Nemzeti kölcsön 80.40. 5% Metalliques 72.35. Bank-résvény 782.—. Hítel-résvény 196.—. Váltó Londonra 114.—. Ezüst 113.25. Arany 5.44.

1860-diki Állam kölcsön 96.—.

Augustus 23-án: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 74.80. Erdélyi 72.25.

Erdélyi			Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.					Marhal. fontja.
			Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.	
piaczi árak:			k r a j c z á r o k b a n.					
Besztercze	aug.	9.	240—240	—	—	104	186	
Brassó	"	19.	346—346	156—144	160—146	112—106	234	13
Dézs	"	23.	320—300	200—190	—	110—100	200—200	12
K.Fehérvár	"	13.	360	230	—	140	248	10
Kolozsvár	"	25.	330	216	—	130	216	13
M.Vásárhely	"	18.	400—370	260—210	—	144	240	10
N.Enyed	"	18.	338—324	250—220	—	200—170	240—240	12
Szamosujvár	aug.	22.	310—280	200—190	—	120—110	200—190	12
Szászváros	maj.	29.	390—390	290—290	—	196	295—295	13
Sz.Régen	aug.	19.	330—300	240—220	168—170	128—120	256—240	12
N.Szeben	aug.	16.	373—373	220—220	—	160—160	273—273	13
Sz.Udvarhely	"	16.	350—350	200—200	—	120—120	220	12
Torda	"	20.	374—320	204—200	160—150	138—130	216—210	12

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

HIVATALOS.

2540 1864.

(207)

(3—3)

Hirdetmény.

Maros Vásárhely szabad Királyi Város részéről tudtúl adatik, miszerint a Felső Királyi Főkörmányszéknek idei május hó 19-ik napjáról 15,790 szám alatt tisztelt magas rendelete folytán a Maros folyam 3-ik ágára építendő nagy hid fölött idei **September hó 10-én** délelőtt 10 órákor a városházánál nyilvános árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni kívánók azon figyelemzettel értesítettek, miszerint a felkiáltando 1,080. o. é. ft. összeg 5% mindenik az árlejtő bizottmány kezeihez előre letenni, e fölött ha idegen vállalat képességéről, erkölcsös és politikai magaviseletéről hivatalos bizonyítványt felmutatni köteleztetik.

Árlejtési feltételek a Tanács irodába. megtekinthetők
Vásárhelyi Tanács Üléséből 1864. Aug 12-én

NEM HIVATALOS.

(212)

(1—1)

A Kolozsvári „Korunk” egyik múlt havi számában s utána több hazai lapban azon újdonsági közlemény jelent meg, hogy a circumspectus triesti társaságok ez idénre biztos hasznót nem remélvén a jégbiztosításból, egészen vissza vették tőle magukat.

Miután e közlemény általánosságban volt tartva, tehát mind a négy triesti társulat kiterjedt, — ennek ellenében kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy én ez idén is a Triestben Székeltő „Adriai biztosító társaság”-nál jég ellen nemcsak biztosítva a voltom, hanem tőle teljes és gyors kártérítést is kaptam.

Tasnád, 1864. augusztus 18-án

Guttman Lipoth földbirtokos.

(213)

Kiadó Szállások.

(1—3)

K.-Magyarutczában a kellemes fekvésű Radnotfáy-féle házban, földszint, és az emeleten. Értekezhetni ügyvéd Rueska Jánossal b.-hidutczában 293 sz. alatt.

(211)

A Kereskedelmi és ipar-akadémia Grácban

(1—4)

a jövő iskolai évben a második előkészítő s a 2-dik akadémiai osztály által fog szaporított, s a tanítás kezdődik f. é. október 3 kán. — Ezen, Steierhon kereskedőtől és iparosaitól alapított tanintézet feladatává tette, a kereskedelemnek és iparnak értelmes erőket képezni. Az akadémia két szakiskolából áll; egy tiszta kereskedelmiből és egy kereskedői-iparosból, amely utóbbi ismét két részre, egy vegytanira és egy erőművészetre oszlik. Az első akadémiai osztályba való felvételre azon előképesség kívántatik, amely az első gimnásialis osztályokban megszerezhetni, s a mit vagy bizonyítvánnyal, vagy fölvételi vizsgával tanúsíthatni. Ez előt ismeretek az akadémia kétszáltyu előkészítő iskolájában is megszerezhetők, a melybe oly ifjak vétetnek fel, a kik a négy osztályu népiskolát jó eredménynyel végeztek s 13 évökét betölték. Oly idegen nyelvű ifjak, a kik német nyelvet nem bírják elegendőleg, ez előkészítő iskolákban elérhetik a szükséges biztonaságot e nyelvben. Idegen tanulók számára külön nevelő intézet létezik, a melyben havi 35 fl. díjért tökéletes ellátást és tanítást nyernek. — Tudakozódásokra alólírt igazgatóság egész készséggel ad felvilágosítást. — A végleges felvétel történetik september 20-tól egész október 1-ig bezárólag.

Grác, 15. augusztus 1864. A kereskedelmi és ipar akadémia igazgatósága.

Neuthorplatz, 5 sz.

(210)

Haszonbér.

(2—3)

Báró Bánffy Zsigmondné gr. Bethlen Anna gáldtői birtoka egészben, vagy részletekben haszonbérbe kiadó 29-dik sept. 1864-től fogva. Értekezni lehet róla a tulajdonosnénál személyesen Kolozsvárt külső-magyarutca Dietrich-háznál, vagy bérmentes levél által.

(209)

Mlgs gróf Andrási Gyula Ó-fenesi jószágában egy szeszgyár- és ehhez kapcsolódó kupás pálnika árulása

(2—2)

sept. 1-8 napjától kezdve kiadó. Az Ó-fenesi, tótfalusi és kífenesi koromsajogok october 1-jén. A vállalkozni kívánó bővebb értesítést kaphat Szent-Lászlón, m. báró Bornemisza János ur udvarában.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda bettivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Osztrák cs. kir. 1864-ki állam-kölcsön-sorsjegyek.

Nyeremény-huzás 1864 szeptember 1-jén.

továbbá 1864 december 1-jén, 1865 március 1-jén, 1865 április 15-én, 1865 június 1-jén. **Főnyeremény:** 250,000 frt. 220,000 frt. 200,000 frt. 150,000 frt. 50,000 frt. 25,000 frt. 20,000 frt. 15,000 frt. sat. legkisebb nyeremény 135 frt.

1 sorsjegy ára mind az 5 fennebbi húzásra 12 frt oszt. bankj.

1 fősorsjegy ára mind az 5 fennebbi húzásra 6 frt oszt. bankj.

Az 5 húzásra szóló sorsjegyek megvételével alkalom van nyújtva a t. cz. közönségnek, 250,000 frt. 220,000 frt 200,000 frt sat., a melyek az 5 húzásban bizonyosan kihúzatnak, nyerhetni, s a nyeremények azonnal kifizetnek a húzások után. Hiteles nyeremény lajstromok a résztvevőknek a húzás után **rögtön, ingyen és bérmentesen** küldetnek meg.

Miután ezen a **legnagyobb nyereményekkel** kiállított államkölcsönben a részvét előreláthatólag, mint előbb is, tetemes fog lenni, felkérlek a t. cz. közönség, hogy megrendeléseit **mielőbb és egyenesen** megtegye

B. SCHOTTENFELS nagykereskedő házában, *Majnai-Frankfurtban.*

Minden más sorsjegyek. bármikor legújtanosabban kaphatók.

(214)

(1—3)

Megjelent **Stein János** bizományában s általa kapható minden hiteles könyvárusnál:

Az ütenyírás gyakorlati tanmódja,

tanítók és tanulók által egyaránt használható módszerben szerkesztve. Szerző: **Magyarósi Sz. József.** E műben a magyar- és német-írás tanmódja részletesen van előadva. Ára két csomag magyar- német mintalappal és vezérvonalzattal **75 kr.**

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagyenyeden, **Sindel Károlynál** Brassóban

k a p h a t ó:

A Kosztolányi hölgyek.

Történeti regény, két kötetben. Irta **P. Szathmáry Károly.**

Ára 2 forint o. ért.

Tartalom: I. KÖTET: I. A pünkösdi királynő. II. A rabló és szákmánya. III. A fehér holló-szárny története. IV. Egy eszme s egy szó a maga idejében. V. Az agg vadász története. VI. A jó madarak fészke. VII. Agatha és László. VIII. A vén Márkus. IX. Felfedező menthely.

II. KÖTET: I. Rabló és hazafi. II. A védangyal. III. Az ezüst lovag. IV. A kakuk fészkeben. V. A nyomorultak. VI. Nines szabály kivétel nélkül. VII. A tapolcsáni harangozó. VIII. A zuhatagnál. IX. Három est. X. Rafael.

„Elorzott végrendeletek”

Regény. Irta **L. BODOR LASZLÓ.** Ára 1 frt 20 kr. oszt. ért.

TARTALOM: I. Kötet. Nagyszerű család. Boszn terv. Kendi megtanul oláhu. Az elorzott végrendeletek. Váratlan vendég. Elfogatás. Válságos napok. Nép szava Isten szava. Az ördög angyal alakban. Derti után boru. A végtárgyalás. **II. Kötet:** Bukás. Egy farsangi kaland. Anna és üldözője. Ki az a matróz? Fekete menyegző. Elindulás. Nem lehet tudni mivel használni a feleség. A rablók. Az igazság győzelme. Eskü a halott felett.

Elv és előítélet.

Regény a magyar társadalomból. Irta **Halmágyi Sándor.** Ára 1 frt 80 kr.